

ปัตตานีในบริบททางการค้าสมัยรัฐจารีต : การศึกษาจากการขุดค้นทางโบราณคดี และการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันวิสาข์ ธรรมานนท์

กรอบแนวคิด

ปัตตานีในสมัยรัฐจารีตได้รับการศึกษามาอย่างยาวนาน ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ผ่านตัวอักษรได้บ่งบอกให้เราทราบว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ปัตตานีเป็นเมืองที่เจริญทางด้านสังคม วัฒนธรรม และการค้า ซึ่งหากพิจารณาถึงหลักฐานประเภทเอกสารต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ปัตตานีมีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นเมืองท่าที่เรือสินค้าสามารถแวะพักจอดเรือในฤดูลมมรสุม อีกทั้งยังมีความสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นจึงเป็นแหล่งสินค้าสำคัญที่เป็นการต้องการของตลาดการค้านานาชาติในขณะนั้น

ในการสำรวจทางโบราณคดีในพื้นที่ที่สันนิษฐานว่าใช้ในการทำกิจกรรมทางการค้า พบเศษภาชนะดินเผาจากต่างประเทศบนผิวดินเป็นจำนวนมาก สิ่งที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างศาสตร์ (Science) และศิลป์ (Art) เริ่มตั้งแต่การหาพื้นที่ในการขุดค้น ซึ่งอาจจะใช้ทั้งวิธี Magnetic survey และ resistivity survey หรือเลือกเอาวิธีการใดวิธีการหนึ่ง รวมไปถึงการกำหนดอายุโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากจะได้ทราบช่วงเวลาการเข้ามาใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมที่แน่นอน และช่วงเวลาในการสิ้นสุดว่าอยู่ในช่วงเวลาใด โดยในที่นี่จะพิจารณาว่าจะใช้วิธีการใดเพื่อความเหมาะสม

นอกจากนี้ จะใช้การศึกษาทางเรณูวิทยาจากอินทรีย์วัตถุที่ได้จากการขุดค้น เพื่อจะได้เข้าใจถึงสภาพพื้นที่ทั้งก่อนและหลังการเข้ามาทำกิจกรรมทางการค้า หรือการย้ายเมืองปัตตานี โบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นสามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยหลักการทางเคมี ทำให้เข้าใจถึงเทคโนโลยีสมัยโบราณ ซึ่งจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในปัจจุบันได้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้มองเห็นภาพเมืองปัตตานีในอดีตได้ชัดเจนขึ้น ทั้งในมิติทางประวัติศาสตร์ มิติการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และเทคโนโลยีสมัยโบราณ เนื่องจากเป็นการบูรณาการร่วมมือกันในการนำวิทยาการใหม่ๆ มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

โจทย์การวิจัย

การขุดค้นทางโบราณคดีและการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์จะทำให้ได้ความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ข้อมูล

กรอบการทำงานของคณะวิจัย

กรอบการทำงาน				
หัวข้อ	การขุดค้น	การกำหนดอายุ	เรณูวิทยา	เทคโนโลยีสมัยโบราณ
หน่วยงาน	ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์	ภาควิชาภูมิศาสตร์ ม.ศิลปากร	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร	ม.สวนดุสิต